

Bildande av naturreservatet Tärna i Sala kommun

(5 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Tärna.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., skötselplanen för naturreservatets långsiktiga vård (bilaga 2).

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att inom reservatet:

1. avverka, gallra, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada eller bortföra levande eller döda träd och buskar,
2. anordna upplag,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden (t.ex. att gräva, muddra, spränga, schakta, plöja, borra, dämna, nydika, rensa dike, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning),
4. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringssämnen,
5. anlägga väg, stig, led, campingplats eller uppställningsplats för fordon, släp, båtar eller andra farkoster,
6. uppföra byggnad eller annan anläggning (t.ex. vindkraftverk, jaktorn, mast, bro, spång, mark- eller luftledning, stängsel eller annan hägnad),

7. utfodra vilt,
8. införa, för området, nya växt- eller djurarter.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång
Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande
anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser i terrängen samt utplacering av informationstavlor,
2. utmärkning och underhåll av strövstig,
3. åtgärder i syfte att bekämpa, för området, främmande djur- och växtarter,
4. dokumentation och uppföljande undersökningar av mark- och vattenförhållanden, flora och fauna samt av naturvårdande åtgärder och åtgärder för friluftslivet.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att inom reservatet:

1. gräva, hacka, rista, måla eller på annat sätt skada jordytan eller fasta naturföremål såsom berghällar och block,
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, samt skada vegetation i övrigt t.ex. genom att elda död ved, insamla örter, gräs, mossor, svampar eller lavar, med undantag för bär och matsvamp för husbehov,
3. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur,
4. sätta upp tavla, skylt, affisch, orienteringskontroll eller permanent snitsla spår.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som har stöd av B-föreskrifterna och preciseras av vid var tid fastställd skötselplan,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
- markering av jaktpass samt försiktig röjning av enstaka sikt- och skjutgator i anslutning till av Länsstyrelsen skriftligen godkända jaktpass.
- vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena i området. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens skriftliga godkännande.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna under C, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Tärna
NVR-id	1001847
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Sala kommun
Lägesbeskrivning	ca 15 km SO om Sala
Karta	Terrängkartan: 618 Västerås Fastighetskartan: 66F3JS Ransta
Naturgeografisk region	nr. 26 Skogsslätten söder om norrlandsgränsen
Fastigheter	Del av Sala Tärna Prästgård 1:7
Koordinater	597102, 6634229 (Sweref 99 TM) 1551996, 6635346 (RT 90 2,5 gon W)
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Areal	22,9 ha, varav produktiv skogsmark 22,4 ha

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla de förekommande naturtyperna med inriktning på naturvärden knutna till äldre lövträdrika barrskogar med naturskogsprägel,
- bevara de ovanliga och hotade arter som förekommer i området och förbättra deras möjligheter att fortleva i området på lång sikt,
- bidra till bevarandet av de höga biologiska värden som är knutna till äldre naturskogsartade lövträdrika barrskogar på landskapsnivå,
- bevara ett naturområde med gammal, naturskogsartad skog som kan utgöra ett intressant och attraktivt utflyktsmål för såväl närboende som mer långväga besökare.

Syftet ska nås genom att:

- området lämnas till fri utveckling,
- informationstavlor och vägvisare sätts upp.

Beskrivning av området

Naturreservatet Tärna är beläget ca 1 km väster om byn med samma namn, i Sala kommun. Området har en orörd naturskogsartad prägel och karaktäriseras av barrskog med inslag av vårtbjörk och asp. Skogen är skiktad med en stor åldersspridning. Naturliga störningar som t.ex. insektsangrepp har lett till att det i området finns en god tillgång på död ved, i form av lågor och torrträd, där många naturvårdsintressanta arter trivs. Med undantag för de sumpiga låglänta delarna består terrängen till större delen av block i olika storlekar vilket medför att den kan vara tämligen svårframkomlig för besökare.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Denna typ av äldre orörd naturskog är ovanlig i regionen och består av mogen lövträdsrik barrskog med tallar som på sina håll är över 100 år gamla. Bland lövträden är vårtbjörk vanligast i området, medan asp och rönn uppträder mer sparsamt. Terrängen är till större delen blockrik med undantag för en del låglänta partier som har en mer sumpskogartad karaktär. Marktäcket i de torrare delarna består framförallt av olika arter av mossor med inslag av blåbär- och lingonris. Skogen är sedan en lång tid tillbaka påverkat av naturliga störningsprocesser som t.ex. insektsangrepp vilket har lett till att det idag är gott om död ved i området i form av lågor och torrakor. På den döda veden trivs en rad värdefulla och naturvårdsintressanta arter som t.ex. gränsticka (*Phellinus nigrolimitatus*) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*).

Genom området går ett sumpstråk av varierande karaktär. Skogen i de här delarna utgörs framförallt av barr- och blandsumpskog förutom i norr där alsumpskog dominerar. Marktäcket består huvudsakligen av olika starrarter. Precis som i de torrare partierna finns det också här en rik tillgång på död ved i olika former som hyser flera naturvårdsintressanta arter som t.ex. vedtrappmossa (*Anastrophyllum hellerianum*) och bårdlav (*Nephroma parile*). I den sydöstra delen av området finns även ett mindre myrområde med en öppen central del och en glest trädbevuxen kantzon där trädsiktet står på socklar. Trädsiktet domineras här av al och tall och markvegetationen är av starr-fräkentyp. Sockelbildningen och artsammansättningen i markkiktet tyder på att det här finns en viss vattenståndsfluktuation.

Genom att lämna naturskogarna till fri utveckling ökar förutsättningarna för att området ska behålla och öka sina biologiska värden och bevara den struktur som är kopplad till dessa. Skogen kan då fortsätta att åldras och kontinuerligt producera ny död ved i området.

För att säkerställa områdets värden måste föreskrifter mot skogsbruksåtgärder, exempelvis gallringar och slutavverkningar, åtgärder som på annat sätt leder till ingrepp i skogsmiljön, exempelvis exploateringsåtgärder av olika typ, och åtgärder som på annat sätt riskerar att förändra växtförhållandena i området införas.

Miljökvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv, om vilka Sveriges riksdag beslutat.

Motiv till skyddsformen naturreservat

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras. Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och

bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Länsstyrelsen har bedömt att det är ett angeläget allmänt intresse att det berörda området, med dess arter och livsmiljöer, bevaras och främjas, vilket inte kan ske om det bedrivs skogsbruk i området.

Den hänsynsnivå som krävs för att långsiktigt bevara och utveckla områdets värden går långt utöver vad Skogsvårdslagen och allmänna hänsynsregler kräver.

Intresseprövning

Riksdagen har beslutat om de 16 miljökvalitetsmålen. Arbetet med att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet utgör grunden för den nationella miljöpolitiken. Miljökvalitetsmålen med preciseringar ger en långsiktig målbild för miljöarbetet. Bestämmelserna i miljöbalken medger möjlighet att tillvarata angelägna allmänna naturvårdsintressen, bl.a. genom naturreservatsbildning. Av Länsstyrelsens regleringsbrev framgår att skyddet av värdefulla skogar är prioriterat.

Länsstyrelsen anser att skogen vid Tärna är en av de mest skyddsvärda skogarna i länet, som inte redan omfattas av formellt skydd, och anser att bevarandet av områdets värden, med ingående arter och miljöer, utgör ett angeläget allmänt intresse som motiverar en inskränkning i den enskildes förfoganderätt.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Andra sakförhållanden

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 och 4 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Det var i samband med att Västerås Stift utförde en nyckelbiotopsinventering i området hösten 2002 som det uppdagades vilka värden som finns i området. De högsta värdena var då kopplade till den mängd lågor som fanns i området men har efter en fältinventering utförd av Länsstyrelsen kompletterats med fynd av flera rödlistade svampar och lavar. Länsstyrelsen och Västerås stift har efter det diskuterat möjligheterna för ett långsiktigt skydd av området. En överenskommelse om gränsdragning fattades mellan markägaren och Länsstyrelsen i samband med att området föreslogs inkluderas i en större markbytesaffär som genomfördes 2015. Reservatets gränser har därefter mätts in och stakats ut av Lantmäteriet.

Samråd

Samråd har enligt 25,25 a resp. 25 b §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Sala kommun, Skogsstyrelsen resp. Sveriges geologiska undersökning samt, enligt 26 § nämnda förordning, med Naturvårdsverket.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Remiss

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har, enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., förelagts att inom en tid av en månad yttra sig över förslaget till beslut om bildande av naturreservatet Tärna. Förslaget till beslut har därutöver sänts på remiss till ett flertal berörda myndigheter och organisationer.

Remissyttranden

Sala kommun har yttrat sig i ärendet. Kommunen har synpunkter på föreslagen skötsel och menar att det är något motsägelsefullt att det i skötselplanen står att ”större delen av området lämnas för fri utveckling” samtidigt som det i beslutet står att ”området lämnas för fri utveckling”. Kommunen kommenterar även att det står ”bevara och utveckla” i syftet, något som pekar på att det kommer att utföras någon form av skötsel utöver det som behövs för att underhålla stigar, gränser och informationstavlor. Kommunen efterfrågar här ett förtydligande om vad som kommer att göras för att uppnå detta. Bland annat anser kommunen att det kan behövas åtgärder för att säkra tillgången på död ved samt att nytillskottet av äldre löv fortsätter för att undvika att ett generationsglapp i successionsskogen uppstår.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) saknar källuppgifter för den information som berör de geologiska förutsättningarna.

Jägareförbundet Västmanland, har genom Lars Björk, framfört att det är positivt att markering av jaktpass tillåts. De efterfrågar även en möjlighet att underhålla siktgator kopplade till dessa.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

I enlighet med synpunkterna från Sala kommun har skötselplanen och texten om hur reservatets syfte ska uppnås justerats för att bättre stämma överens med syftet i beslutet. I syftet med att naturreservatet står det att området ska ”bevara och utveckla de förekommande naturtyperna med inriktning på naturvärden knutna till äldre lövträdrika barrskogar med naturskogsprägel”. Detta är något Länsstyrelsen bedömer kommer ske genom att området utvecklas fritt, några ytterligare skötselåtgärder bedöms därför inte nödvändiga.

Källuppgifter rörande de geologiska förutsättningarna har lagts till i referenslistan.

Undantag för underhålla siktgator kopplade till jaktpass har införts i enlighet med Jägarförbundets önskemål. I och med att markering av jaktpass, i samband med jakt, är tillåten i reservatet är det rimligt att dessa kan underhållas.

Upplysningar

Förvaltning av reservatet

Länsstyrelsen förvaltar naturreservatet.

Genomförande av åtgärder som omfattas av undantag från föreskrifterna

I det fall undantagen från A- och C-föreskrifterna omfattar annat än vad som ryms inom allemansrätten, medger undantagen inte annan part än ägare eller innehavare av särskild rätt till marken möjlighet att utföra den aktivitet/åtgärd som omfattas av undantaget.

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva naturreservatet.

Kulturmiljövärden

Enligt 1 kap. 1 § kulturmiljölagen (1988:950) ska såväl enskilda som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.

Bestämmelserna är tillämplbara på kulturhistoriska lämningar. Enligt 2 kap. kulturmiljölagen krävs tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Regelverket gäller även okända fornlämningar. Hänsyn är även påkallad enligt 30 § skogsvårdslagen (1979:429).

Kungörelse

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen enligt bilaga 4. Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd. C, vilka gäller omedelbart.

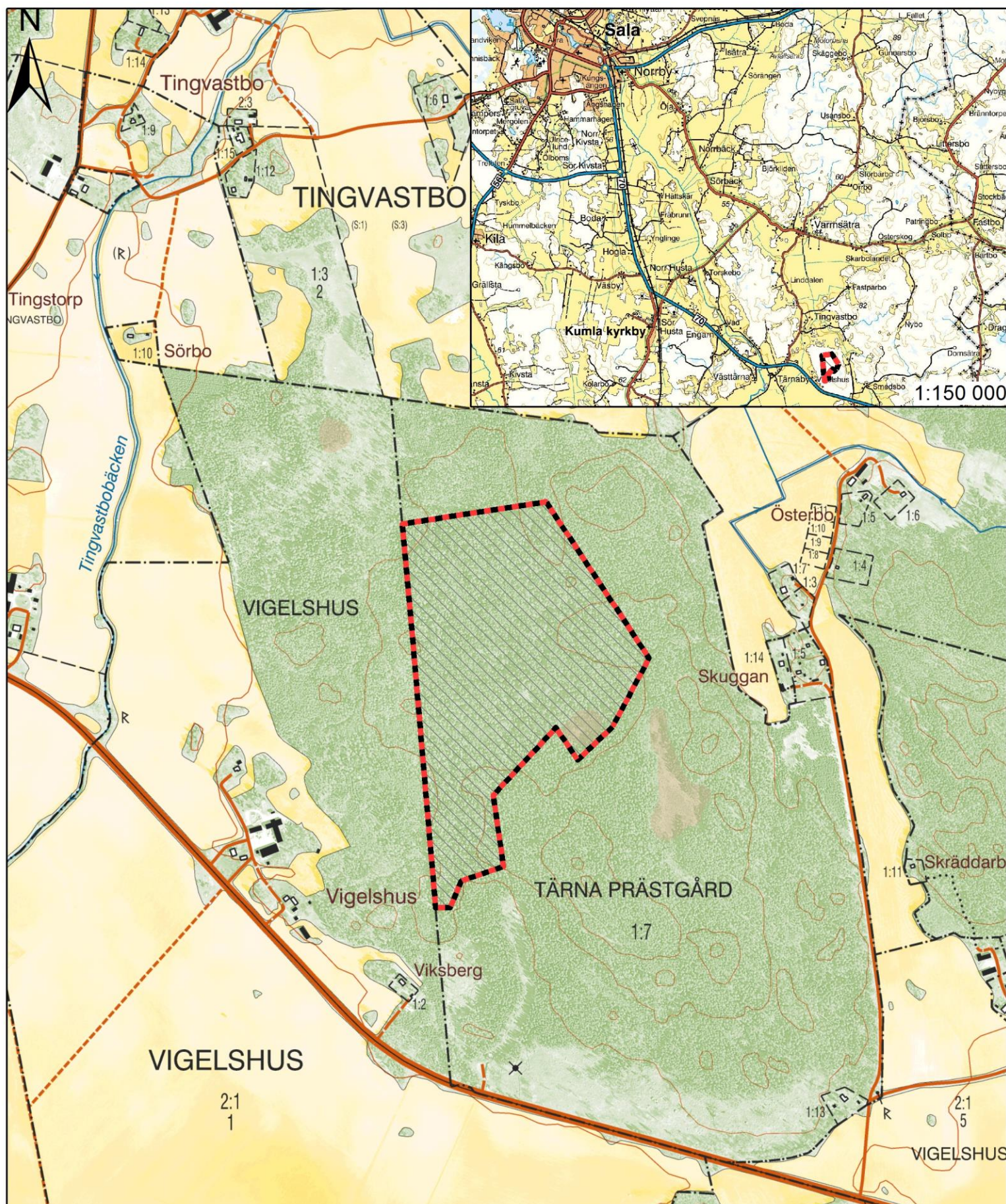
I detta ärende, där landshövding Minoo Akhtarzand beslutat har naturvårdshandläggare Erik Andersson varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har även chefsjurist Caroline Wall, planhandläggare Lisbeth Dahlbäck, kulturmiljöhandläggare Anna Onsten-Molander samt enhetschef Anna Fridén deltagit.

Minoo Akhtarzand

Erik Andersson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
- 2.1 Skötselplanekarta
3. Beslut om kungörelsedelgivning
4. Hur man överklagar (formulär nr 11)

Naturreservatet Tärna

Skala: 1:10 000

0 50 100 200 300 400 Meter